

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJENA *OPĆOJ AUDIJENCIJI* Srijeda, 20. lipanj 2018. [\[Multimedia\]](#)

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Ova se audijencija održava na dva mjesta: mi smo ovdje na trgu, a u Dvorani Pavla VI. Ima više od 200 bolesnika koji prate audijenciju na velikome ekranu. Svi smo jedna zajednica. Pljeskom pozdravimo one koji su u Dvorani.

„Deset Riječi“ za življenje Saveza

Prošle smo srijede započeli novi ciklus kateheza o zapovijedima. Vidjeli smo da Gospodin Isus nije došao ukinuti Zakon nego ga ispuniti. No, moramo bolje razumjeti tu perspektivu. U Bibliji zapovijedi ne žive same za sebe, nego su dio veze, odnosa. Gospodin Isus nije došao dokinuti Zakon, nego ga ispuniti. A tu je i odnos Saveza [\[1\]](#) između Boga i njegova naroda. Na početku 20. poglavlja Knjige izlaska čitamo - a to je važno - sljedeće: „Onda Bog izgovori sve ove riječi“ (red. 1).

Čini se da je to početak (poglavlja, nap. prev.) kao i drugi, no ništa u Bibliji nije banalno. Tekst ne kaže: „Onda Bog izgovori sve ove zapovijedi“, nego: „ove riječi“. Židovska će tradicija Dekalog uvijek nazivati „deset riječi“. Izraz „dekalog“ upravo to i označava [\[2\]](#). One ipak imaju oblik zakona, objektivno je riječ o zapovijedima. Zašto, dakle, sveti Pisac upravo ovdje koristi izraz „deset riječi“? Zašto? Zašto ne kaže „deset zapovijedi“? Koja je razlika između zapovijedi i riječi? Zapovijed je priopćenje koje ne traži dijalog. Riječ je, naprotiv, ključno sredstvo odnosa kao dijaloga. Otac stvara posredstvom svoje riječi, a njegov je Sin Riječ koja je postala tijelom. Ljubav se hrani riječima, a tako i odgoj ili suradnja. Dvije osobe koje se ne ljube, ne mogu komunicirati. Kad netko govori našem srcu, kraj je našoj samoći. Prima se riječ i uspostavlja se komunikacija; a zapovijedi su Božje riječi. Bog u tih deset Riječi priopćava sebe te zahtijeva naš odgovor.

Jedno je primiti naredbu, a drugo je shvatiti da netko s nama želi razgovarati. Dijalog je mnogo više od priopćavanja neke istine. Ja vam mogu reći: „Danas je posljednji dan proljeća, vrućeg

proljeća, no danas mu je posljednji dan." To je istina, ali nije dijalog. No, ako vam kažem: „Što mislite o ovome proljeću?", započinjem dijalog. Zapovijedi su dijalog. Komunikacija se ostvaruje zahvaljujući želji za razgovorom te po konkretnome dobru koje si priopćavaju oni koji riječima izražavaju uzajamnu ljubav. Riječ je o dobru koje nije u stvarima, nego u samim osobama koje se u dijalogu uzajamno darivaju (usp. Ap. pobudn. Evangelii gaudium, 142).

No, to razlikovanje (zapovijedi i riječi, nap. prev.) nije umjetno. Pogledajmo što se dogodilo u početku. Napisnik, đavao, želi prevariti muškarca i ženu upravo u tome: želi ih uvjeriti da im je Bog zabranio jesti plod s drva spoznaje dobra i zla kako bi ih držao u podložnosti. Izazov je upravo u tome: Je li prva uredba koju je Bog dao čovjeku nametanje despota koji zabranjuje i prisiljava, ili je odraz brige oca koji skrbi za svoju djecu te ih štiti od samouništenja? Je li to riječ ili je zapovijed? Od mnogih laži koje zmija kaže Evi, najtragičnija je sugestija o božanstvu koje je zavidno - „Ali ne, Bog vam je zavidan!" - i posesivno - „Bog ne želi da budete slobodni!" Činjenice su na dramatični način pokazale da je zmija lagala (usp. Post 2, 16-17; 3, 4-5), uvjerivši ih da je riječ ljubavi zapravo zapovijed. Čovjek se nalazi pred dilemom: Bog mi nešto nameće; ili se za mene brine? Jesu li njegove zapovijedi samo zakon; ili sadrže riječ, da bi se pobrinuo za mene? Je li Bog gospodar ili Otac? Bog je otac: ne zaboravite to nikada. I u najružnijim situacijama, pomislite da imamo Oca koji nas sve ljubi. Jesmo li podložnici ili djeca? Ta je borba neprestano prisutna, u nama i izvan nas: tisuću puta moramo se odlučiti između mentaliteta robova i mentaliteta djece. Zapovijed pripada gospodararu, a riječ Ocu. Duh Sveti je Duh djece, Isusov Duh. Duh robova ne može drugo do li primiti zakon kao teret, što može dovesti do dvaju suprotnih učinaka: do života sazdana od dužnosti i prisila, ili do nasilna odbacivanja. Čitavo je kršćanstvo prijelaz sa slova Zakona na Duh koji daje život (usp. 2 Kor 3, 6-17). Isus je Očeva Riječ, a ne Očeva osuda. Isus nas je, sa svojom riječju, došao spasiti a ne osuditi. Vidi se jesu li neki muškarac ili žena ostvarili taj prijelaz ili nisu. Ljudi uviđaju razmišlja li kršćanin kao dijete ili kao rob. I mi se sami sjećamo jesu li se naši odgojitelji brinuli za nas kao očevi i majke, ili su nam samo nametali pravila. Zapovijedi su put prema slobodi, jer su riječ Oca koji nas na tom putu oslobađa. Svijetu ne treba legalizam, nego skrb. Potrebni su mu kršćani koji imaju srce sinova [3]. Potrebni su mu kršćani sa srcem sinova: nemojte to zaboraviti!

[1] Dvadesetom poglavlju Knjige izlaska prethodi ponuda Saveza u pogl. 19., u kojemu središnje mjesto zauzima izjava: „Stoga, budete li mi se vjerno pokoravali i držali moj Savez, vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode - ta moj je sav svijet! - vi ćete mi biti kraljevstvo svećenika, narod svet" (Izl 19, 5-6). Ta je terminologija paradigmatički sažeta u Lev 26, 12: „Među vama ću hoditi i bit ću vam Bog, a vi ćete mi biti narod", a nastavlja se sve do nagovještaja Mesijina imena Emanuel u Izaiji 7, 14; on je pak našao svoje mjesto kod Mateja: „Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel - što znači: S nama Bog!" (Mt 1, 23). Sve to upućuje na bitno odnosnu narav židovske i, u najvišem stupnju, kršćanske vjere.

[2] Usp. također Izl 34, 28b: „Tada je na ploče ispisao riječi Saveza - Deset zapovijedi."

[3] Usp. Ivan Pavao II., Enc. „Veritatis splendor“, 12: „Dar Deset zapovijedi (Dekaloga) je obećanje i znak Novog saveza, kad će se zakon iznova i konačno upisati u čovjekovo srce (usp. Jr 31, 31-34), zanemarujući zakon grijeha koji je okaljao to srce (usp. Jr 17, 1). Tada će biti darovano 'novo srce' jer će u njemu stanovati 'novi duh', Duh Božji (usp. Ez 36, 24-28).“